

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Lapsen oikeuksien ajankohtaispäivä Korona, talous ja lapset

Maria Kaisa Aula, Valtiosihteeri @AulaMK
19.11.2020

Mitä YK:n lapsen oikeuksien sopimus tarkoittaa?

Yhdistyneet Kansakunnat eli YK teki lapsen oikeuksien sopimuksen vuonna 1989. Suomi liittyi sopimukseen vuonna 1991.

Melkein kaikki maailman maat ovat mukana sopimuksessa.

Suomessa valtio huolehtii, että sopimus toteutuu lasten elämässä.

Valtion täytyy kertoa lapsen oikeuksista aikuisille ja lapsille.

Suomen valtion täytyy tehdä raportteja YK:lle ja kertoa, miten lasten oikeudet ja hyvinvointi ovat kehittyneet Suomessa.

Lapsiasiavaltuutettu pitää huolta, että lapsen oikeudet toteutuvat Suomessa. Eduskunta perusti lapsiasiavaltuutetun toimiston vuonna 2005.

”Lapsen tulee kasvaa onnellisessa perheessä, jossa vanhemmat rakastavat ja ymmärtävät lasta.”

YK:n lapsen oikeuksien sopimus

Kaikki lapset ovat yhdenvertaisia eli samanarvoisia.

Se tarkoittaa, että lapsen tai hänen vanhempansa ikä, ihonväri, kieli, omaisuus, uskonto, vamma tai sairaus ei vaikuta lapsen oikeuksiin.

Ketään ei saa syrjiä tai kiusata.

Lapsella on oikeus saada hyvä elämä.

Se tarkoittaa, että lapsi saa kasvaa rauhassa ja aikuiset huolehtivat hänestä.

Lapsen etu on tärkeintä, kun päätetään lapsen asioista.

Aikuisten täytyy aina miettiä, miten heidän päätöksensä vaikuttavat lapsiin.

Heidän täytyy tehdä päätökset niin, että ne ovat lapsen parhaaksi.

Aikuisten pitää myös kertoa lapselle, miksi he ovat päättäneet näin.

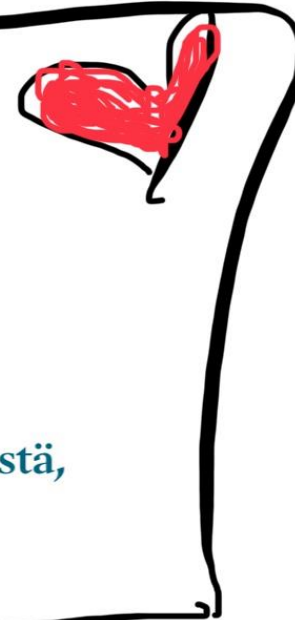
Aikuisten täytyy ottaa selvää lapsen mielipiteestä, kun he päättävät lapsen asioista.

Aikuisten täytyy kysyä ja kuunnella lapsen mielipidettä.

Lapsella on oikeus vaikuttaa omaan elämäänsä.

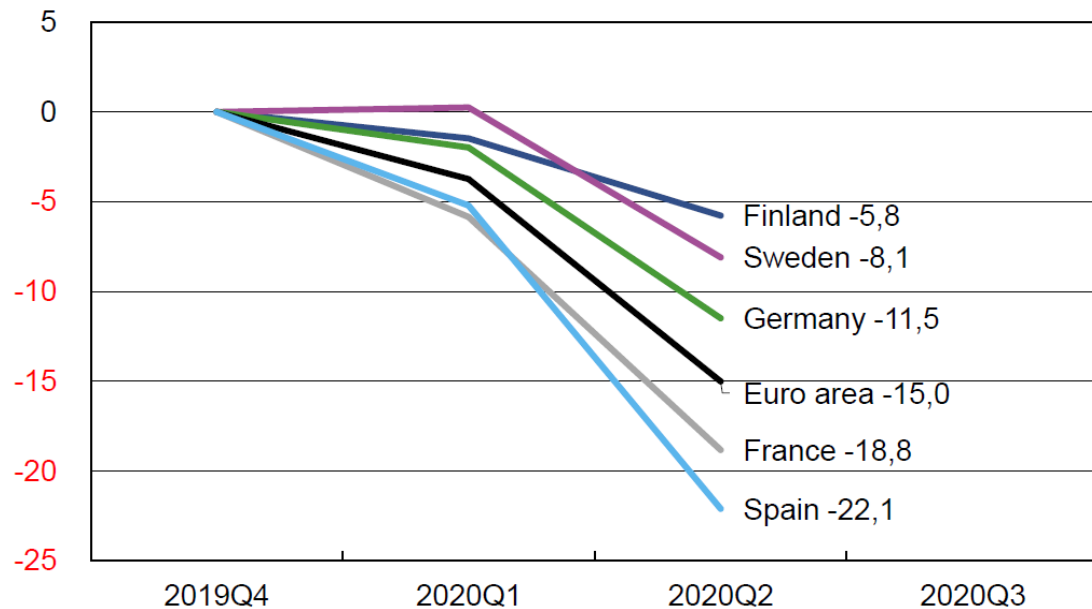
Vanhemmilla on tärkein vastuu lapsen hoitamisesta.

Valtion ja kuntien täytyy neuvoa ja auttaa vanhempia lapsen kasvatuksessa.

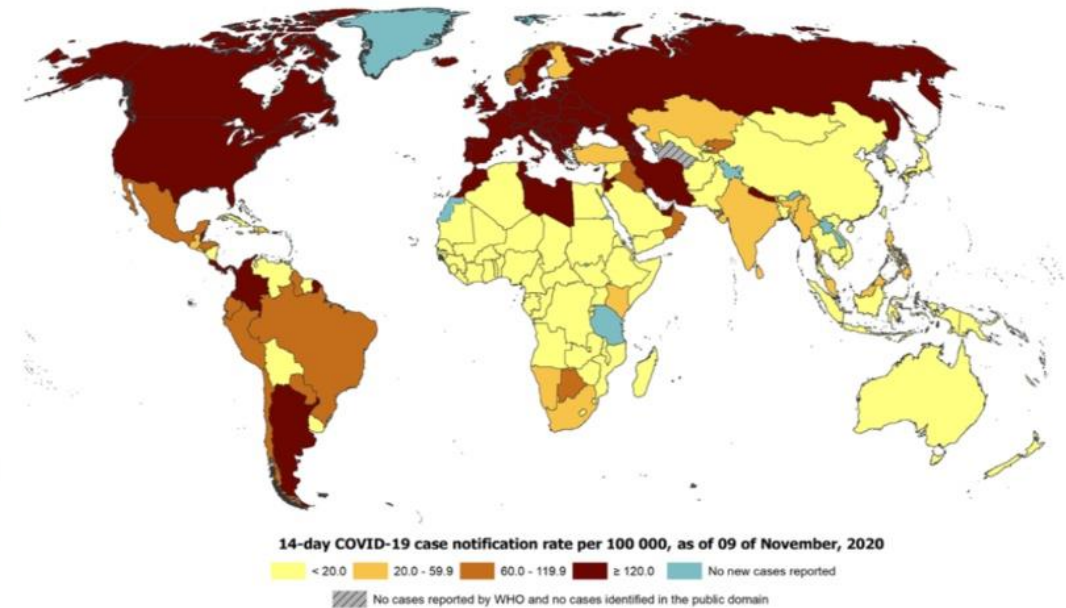
Koronaviruksen hallinta on parasta talous- ja työllisyyspolitiikkaa – myös parasta lapsipolitiikkaa?

Gross domestic product percentage change from 2019Q4

Source: Eurostat

COVID-19- tapauksien ilmaantuvuus

Administrative boundaries: © EuroGeographics © UN-FAO © Turkstat.
The boundaries and names shown on this map do not imply official endorsement or acceptance by the European Union.

Date of production: 09/11/2020

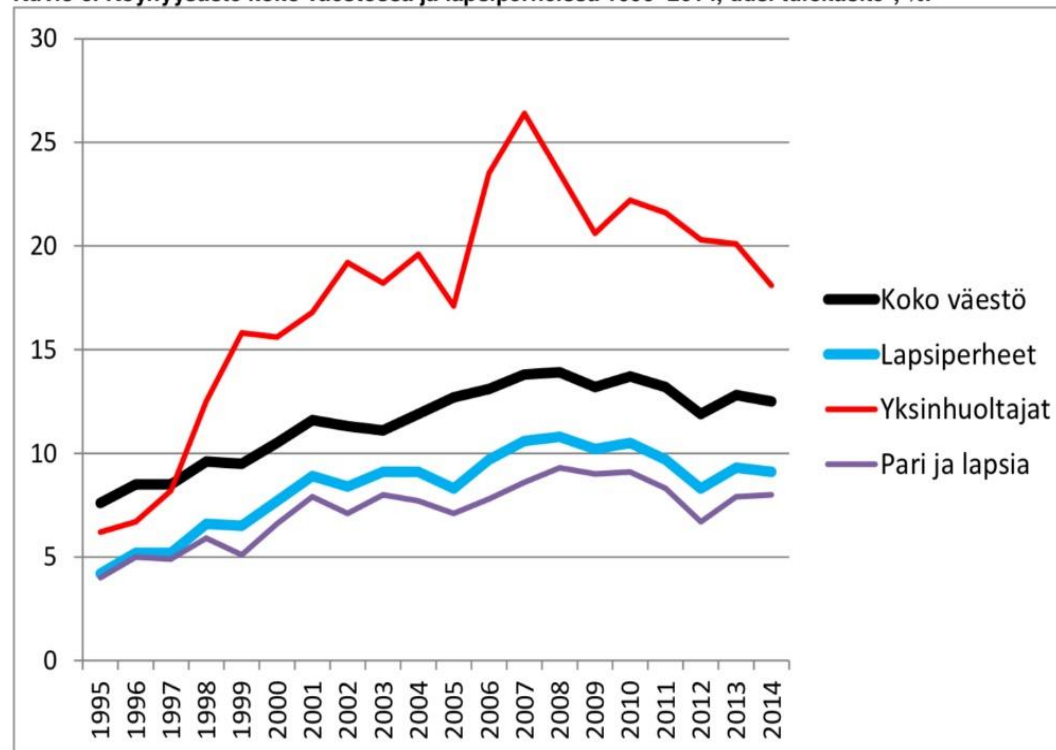
Miltä tilanne näyttää ? Mitä eroja 1990-lukuun?

- Valtio on ottanut vastaan koronakriisin rasituksia ihmisten, yritysten ja kuntien puolesta – eli velkaantunut.
- Verrattuna 1990-lukuun tilanne on hyvin erilainen – valtio ei leikkaa menoja, on koettanut auttaa kuntiakin siltä välttymään mutta
- Ihmisten ja yritysten oman talouden heikkeneminen ja epävarmuus sekä palveluvelan kasautuminen tuovat ongelmat lasten sekä nuorten arkeen ja tulevaisuuden näkymiin
- Koronakriisin vaikutukset kohdistuvat lapsiin ja nuoriin epätasaisesti – todennäköisesti aiempaa eriarvoisuutta kärjistävästi
- Emme ole vielä selvinneet kriisistä – myös huonoihin skenaarioihin varauduttava – > yritysten ja yrittäjien tilanne

Mistä apua lapsiin kohdistuvien haittojen lievittämiseen?

- Valtiovarainministeriö valmistelee välineitä lapsiin ja nuoriin kohdistuvien määrärahojen ja niillä aikaansaatuisten hyvinvointivaikutusten parempaan seurantaan
- Lapsibudjetointia pilotoidaan valtion vuoden 2022 talousarvioissa ja tarjotaan tiedolla johtamisen välineitä myös kunnille
- #perhekeskus – tulevaisuudensote osana #hyte ja #koti
- Maksuttomat harrastukset koulun yhteyteen – pilotti etenee
- Oppivelvollisuuden laajennus sekä varhaiskasvatusmaksujen alennus

Kuvio 3. Köyhyyssaste koko väestössä ja lapsiperheissä 1995–2014, uusi tulokäsite*, %.

Lähde: Tilastokeskus, tulonjakotilaston tietokantataulukot

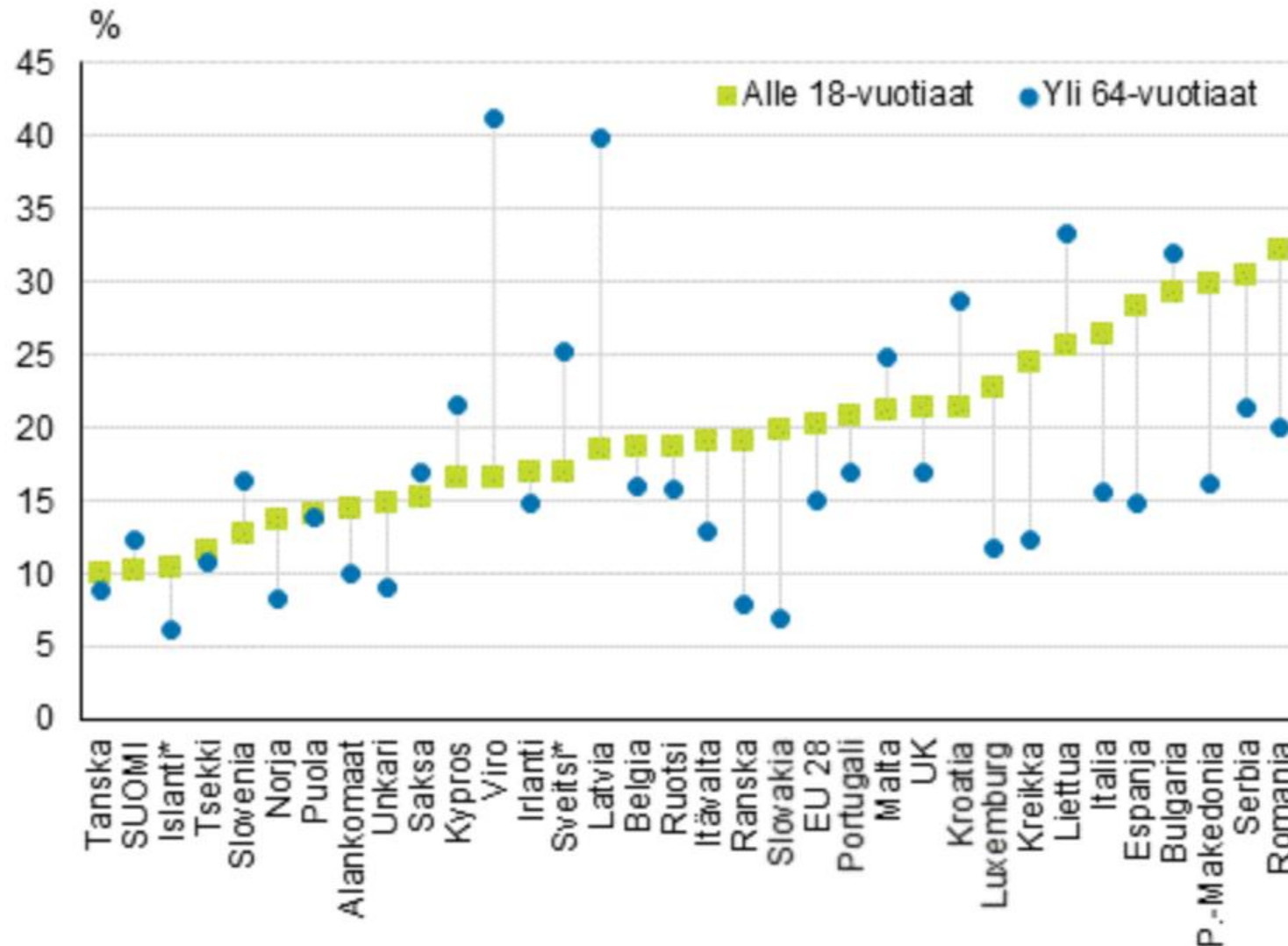
*käytettävissä olevat rahatulot, ei laskennallisia asuntotuloja

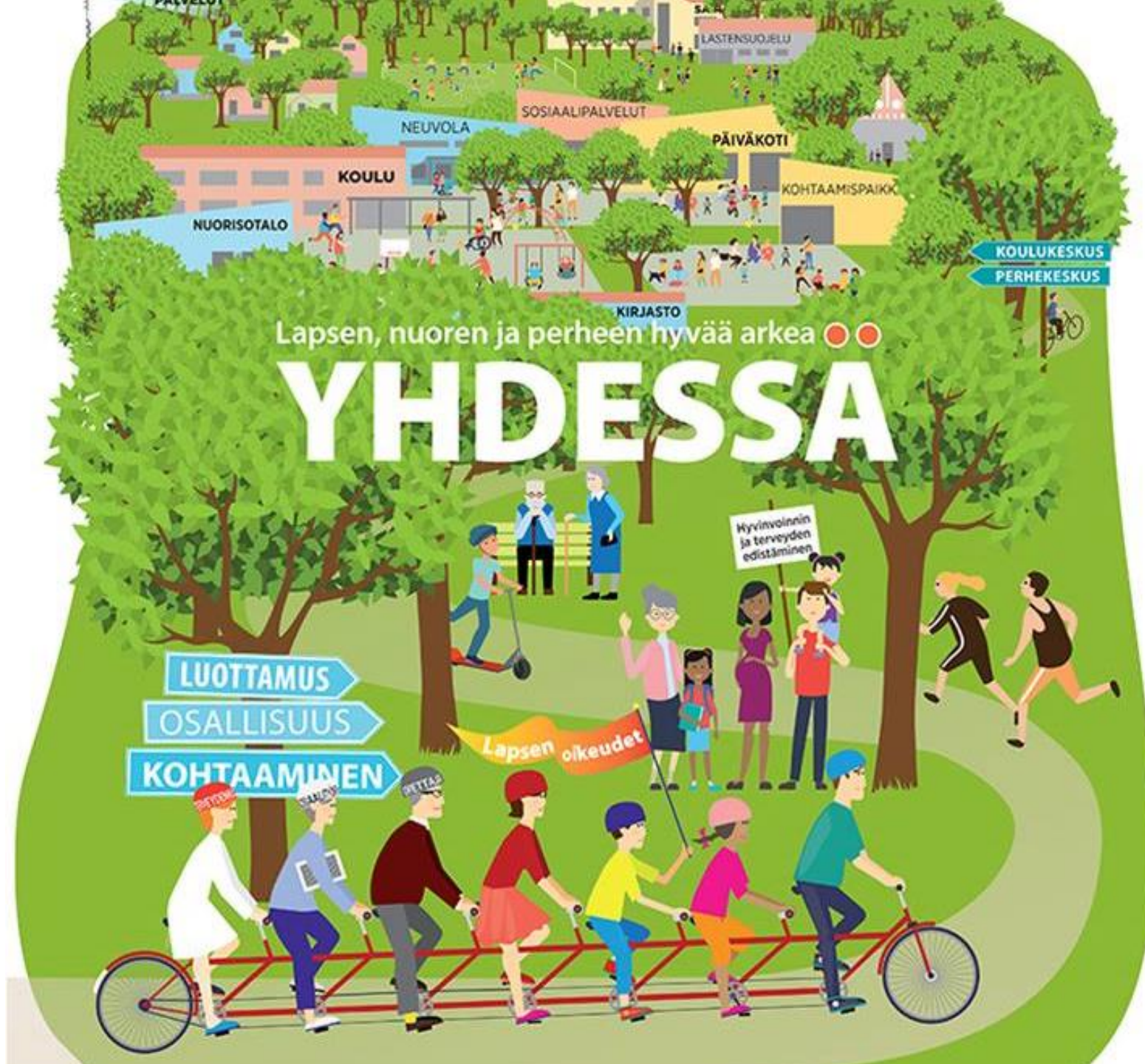
Entä jatkossa ?

- Valtion pitää saada menot ja tulot tasapainoon, jotta emme ottaisi liiaksi velkaa tulevien sukupolvien rasiitteeksi.
- Siksi tarvitaan uusia tapoja toimia vaikuttavasti niin, että eri ammattilaiset ilman hallintorajoja toimivat lapsen ja nuoren hyväksi sekä ottavat myös perheen olosuhteet huomioon. #lapemuutos jatkuu
- Valtion on toimittava pitkäjänteisesti sekä hallintorajat ylittävästi #lapsilähtöisyys #ihmislähtöisyys
- Kansallinen lapsistrategia tulossa parlamentaarisessa komiteassa.
- Yhteisiin tavoitteisiin mukaan sekä kunnat että tulevat hyvinvointialueet, joiden vastuulle sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät vuoden 2023 alusta. #sisote
- SOTU-uudistus - Lapsiköyhyyden vähentäminen – osa sosiaalista kestävyttä

virossa, Latviassa ja Liettuaissa. (Kuvio 9.)

Kuvio 9. Lasten ja 65 vuotta täyttäneiden pienituloisuusasteet Euroopassa vuonna 2016, %.
Maat on järjestetty lasten pienituloisuusasteen mukaan.

Hyvinvoiva lapsi oppii ja kasvaa. Siihen tarvitaan ”koko kylä” eli

lähiyhteisö vanhempineen, naapurustoineen, ammattilaisineen, järjestöineen ja seurakuntineen.

Olen luottavainen siihen että Suomi selviää sekä Covid19 kriisistä että taloutemme rakenteellisista ongelmista.

Julkisen talouden vajeen nopea tasapainotus hidastaisi talouden kasvua, kärjistäisi eriarvoisuutta sekä sosiaalisesti että taloudellisesti. Suomen vahvuuksia ovat tasa-arvo ja yhteenkuuluvuus.

Finanssipolitiikan kiristämisenkin aika kyllä tulee. Hallituksen prioriteetti on vahvistaa talouden kasvupotentiaalia sekä julkisen talouden kestävyttä rakenteellisin uudistuksin. Toimimalla fiksusti saamme enemmän nykyisillä voimavaroilla enemmän hyvinvointia aikaan.

Mitä paremmin onnistumme **uudistumisessa**, sitä vähemmän on tarvetta leikata menoja tai korottaa veroja tulevaisuudessa budjetin tasapainottamiseksi. - *Ministeri Matti Vanhanen*

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Kiitos!

Mariakaisa.aula@vm.fi

